

Sagsnr.
2023 - 1072

Doknr.
595200

Dato
12-04-2023

Lovgivning under Indenrigs- og Sundhedsministeriet om finansiering vedr. landdistrikter og øer

Generelt vedr. finansiering af kommuner og regioner

Indenrigs- og Sundhedsministeriet står for fordelingen af statens tilskud til regionerne samt tilskud og udligning til kommunerne. Her tages ved fordelingen højde for forskelle i vilkår for opgaveløsningen i forskellige dele af landet, herunder i strukturelle vilkår.

Fordelingen af statens tilskud til regionerne er fastlagt i lov om regionernes finansiering, jf. lovbekendtgørelse nr. 64 af 19. januar 2021.

Udligningssystemet samt de generelle tilskud til kommunerne er fastsat i lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner (udligningsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 61. af 19. januar 2021.

På landsplan omfordeles der i 2023 i alt 22,1 mia. kr. mellem kommunerne gennem det generelle udligningssystem, primært efter forskelle i udgiftsbehov og beskatningsgrundlag.

Det generelle udligningssystem for kommunerne suppleres af en række mindre ordninger, som også er fastsat i udligningsloven, og som mere specifikt er rettet mod særlige vilkår, fx på øer. Der kan fx fremhæves tilskud til udsatte yder- og ø-kommuner i medfør af udligningslovens § 17 a, hvor tilskuddet i 2023 udgør knap 1,6 mia. kr.

Der er i udligningsloven også fastsat en række tilskud, som er specifikt målrettet ø-kommuner med mindre øer og ø-kommuner. Disse uddybes nedenfor.

Herudover er der på finansloven årligt blevet fastsat et mindre tilskud til færgedrift i 3 kommuner (Skive, Vesthimmerlands og Sønderborg) på i alt godt 2 mio. kr. årligt.

Tilskud til kommuner med mindre øer og ø-kommuner

I medfør af udligningslovens § 20 ydes et årligt tilskud til kommuner med mindre øer, som reguleres med pris- og lønudviklingen i kommunerne. Tilskuddet udgør i alt 125,6 mio. kr. i 2023 og omfatter Kalundborg, Holbæk, Slagelse, Lolland, Assens, Faaborg-Midtfyn, Ærø, Langeland, Svendborg, Haderslev, Aabenraa, Esbjerg, Horsens, Hedensted, Struer, Norddjurs, Odder, Skive og Aalborg Kommuner

I medfør af udligningslovens § 21 ydes på tilsvarende vis et årligt tilskud til kommuner på øer uden fast forbindelse, der består af én kommune (ø-kommuner). Tilskuddet udgør i alt 209,8 mio. kr. i 2023 og omfatter Læsø, Samsø, Ærø og Bornholms Kommuner, men ikke Fanø Kommune.

Ærø Kommune modtager tilskud i medfør af både § 20 og § 21, da den både er en ø-kommune og en kommune med små øer.

Tilskud i medfør af §§ 20-21 er begrundet i de merudgifter, der kan være til øer i en kommune, som kan være både merudgifter i forbindelse med forskellige borgerrettede serviceopgaver såvel som udgifter til færgedrift. Tilskuddene ydes som generelle tilskud med henblik på, at det er kommunalbestyrelsens ansvar at prioritere anvendelsen af tilskuddene under hensyntagen til lokale forhold.

Tilskud til nedsættelse af færgetakster

I medfør af udligningslovens § 21 a ydes et årligt tilskud til nedsættelse af færgetakster for godstransport til og fra øer, som reguleres med den årlige pris- og lønudvikling i kommunerne. Tilskuddet udgør i alt 40,8 mio. kr. i 2023. Heraf udgør tilskud til ø-kommuner 26,2 mio. kr. og tilskud til kommuner med små øer 14,6 mio. kr.

I medfør af udligningslovens § 21 b ydes et årligt tilskud til nedsættelse af færgetakster for biler, passagerer m.v. til og fra visse øer. Tilskuddet udgør i alt 95,6 mio. kr. i 2023. Heraf udgør tilskud til ø-kommuner 72,9 mio. kr. og tilskud til kommuner med små øer 22,7 mio. kr.

Tilskud i medfør af § 21 a (gods) og § 21 b (passagerer) omfatter begge følgende 21 kommuner: Kalundborg, Holbæk, Slagelse, Lolland, Assens, Faaborg-Midtfyn, Lange-land, Svendborg, Haderslev, Aabenraa, Horsens, Hedensted, Struer, Norddjurs, Od-der, Skive, Aalborg, Læsø, Samsø (til to kommunale ruter), Fanø og Ærø.

Det gælder samtidig for begge ordninger, at kommunerne kan anvende midlerne som tilskud til private færgeruter under forudsætning af, at der er indgået kontrakt om ydelse af tilskuddet i overensstemmelse med lov om færgefart og statsstøtteregler.

De overordnede rammer for tilskud i medfør af § 21 a og § 21 b er de samme for ø-kommuner og kommuner med små øer. Dog kan ø-kommunerne ikke anvende passagertilskuddet i medfør af § 21 b, stk. 4 i den feriemæssige højsæson i sommerperioden.

Det bemærkes, at ordningerne efter udligningsloven ikke omfatter de statslige færgeruter til Bornholm og Samsø.

Tablet 1 viser en oversigt over de 21 kommuner og 33 færgeruter, som aktuelt modtager tilskud til nedsættelse af færgetakster. Tilskud på hhv. gods- og passagerområdet udbetales til de samme kommuner og færgeruter.

Tabel 1
Oversigt over kommuner og ruter med tilskud til nedsættelse af færgetakster

Kommune	Færgerute
Holbæk Kommune	Orø-Holbæk
Holbæk Kommune	Orø-Hammer Bakke
Kalundborg Kommune	Sejerø-Havnsø
Kalundborg Kommune	Nekselø-Havnsø
Slagelse Kommune	Agersø-Stignæs
Slagelse Kommune	Omø-Stignæs
Lolland Kommune	Fejð-Kragenæs
Lolland Kommune	Femø-Kragenæs
Lolland Kommune	Askø-Bandholm
Assens Kommune	Baagø-Assens
Faaborg-Midtfyn Kommune	Bjørnø-Faaborg
Faaborg-Midtfyn Kommune	Ljø-Avernakø-Faaborg
Svendborg Kommune	Hjortø-Svendborg
Svendborg Kommune	Skarø-Drejø-Svendborg
Langeland Kommune	Strynø-Rudkøbing
Ærø Kommune	Birkholm-Marstal
Ærø Kommune	Ærøskøbing-Svendborg
Ærø Kommune	Søby-Faaborg
Ærø Kommune	Søby-Fynshav
Ærø Kommune	Marstal-Rudkøbing
Haderslev Kommune	Aarø-Aarøsund
Fanø Kommune	Fanø-Esbjerg
Aabenraa Kommune	Barsø-Barsø-Landing
Horsens Kommune	Endelave-Snaptun
Struer Kommune	Venø-Kleppen
Norddjurs Kommune	Anholt-Grenaa
Odder Kommune	Tunø-Hou
Samsø Kommune	Samsø-Hou
Samsø Kommune	Samsø-Aarhus
Hedensted Kommune	Hjarnø-Snaptun
Skive Kommune	Fur-Branden
Læsø Kommune	Læsø-Frederikshavn
Aalborg Kommune	Egholm-Aalborg

Kilde: Bekendtgørelse nr. 603 af 6. april 2021 om nedsættelse af færgetakster for godstransport til og fra visse øer, Bilag 1.